TABULA ARGUMENTORUM,

Quæ in hoc Primo Tomo Orationum Panegyricarum in Sanctorum laudem continentur.

PRo Panegyrico S. Andreæ Apostoli. pag. 1
Pro Panegyrico S. Thomæ Apostoli. 14
Pro Panegyrico S. Stephani Protomartyris. 24
Pro Panegyrico S. Joannis Apostoli & Evangelistæ. 37
Pro Panegyrico SS. Innocentium Martyrum. 50
Pro Panegyrico S. Josephi Confessoris. 57
Pro Panegyrico S. Joannis Baptistæ. 82
Pro Panegyrico S. Petri Apostoli. 97
Pro Panegyrico S. Pauli Apostoli. 114
Pro Panegyrico S. Mariæ Magdalenæ. 132
Pro Panegyrico S. Jacobi Majoris. 148
Pro Panegyrico S. Annæ Matris B. V. M. 157
Pro Panegyrico S. Marthæ Virginis. 166

CON-

CONCIONATORUM BIBLIOTHECA,

UBI ILLORUM SANCTORUM CONTINENTUR ELOGIA, de quibus in Bibliis sermo est, & quorum Panegyricæ Orationes haberi consueverunt.

PRO S. ANDREÆ PANEGYRICO.

MONITUM.

QVibus præsens hic labor noster usui aliquando futurus est, meminisse debent, quid in Præfatione monuimus, nos videlicet primo hoc in Volumine de iis tantummodo Sanctis verba facere, de quibus in Scripturis est mentio; & in eo, quem instituimus ordine, sequendi videlicet Annum Ecclesiasticum, quamvis Sancti Andreæ festus dies non semper in Adventu celebretur, satis esse, quod non ita raro in eo celebrari contingat, ut ducamus initium a Magno hoc Apostolo, quem omnium primum Dei Filius ad sui sequelam vocavit, & qui ex illis est, quorum laudes uberius Concionatoribus suggerunt argumentum, factorum, virtutum, ac insignium sententiarum, in vitæ ipsius historia occurrentium varietate.

Hinc, licet totum admirabilis Sancti hujus elogium ad Apostoli, Confessoris, ac Martyris Dignitatem redigatur, tamen hæc munera ea fide, diligentia, utilitate, atque in adeo singularibus obiit circumstantiis, ut operosum non sit peculiarem illius characterem per ea constituere, quæ ille habet cum reliquis Apostolis communia; latius disserendo de iis quæ in illius vocatione magis commotata, in Apostolico cursu magis gloriosa, nec non magis generosa cum in mortis genere, tum in sensibus, quos ad Crucis aspectum protulit, elucescunt.

Animadvertendum dumtaxat est, quemadmodum hoc exigit argumentum, ut sæpe fiat sermo de Cruce, cujus amor, ac desiderium pulcherrimum aperit locum laudibus Sancti nostri; hoc Crucis vocabulum nobis, habita nostri ratione, in moralli sensu esse accipiendum, hoc est, pro ærumnis, tribulationibus, ac persecutionibus, quæ Crucis nomine appellantur, & quæ a nobis prompto, hilarique animo suscipiendæ sunt, tanquam a Deo profectæ. Hoc enim pacto Salvatoris præceptum implebimus jubentis eum, qui ipsius esse cupit discipulus, tollere Crucem suam, atque in hoc statu perseverare, quod ille præstitit, ac juxta ejus exemplum Sanctus Andreas Discipulus ejusdem operatus est.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Varii Sermonum hujus Argumenti prospectus.

Ambulans Jesus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem, qui vocatur Petrus, & Andream fratrem ejus: & ait illis: venite post me. Matth. 4.

DUobus hisce fratribus dicere, *venite post me*, erat eos ad crucem evocare; ita uterque in cruce obierunt: cum hoc tamen discrimine, quod Petrus illam timuit, Andreas autem dilexit. Crucis Amor, cujus ille nobis præstantissimum reliquit exemplum. S. Andreas crucem amavit; quippe invenit in cruce, quidquid omne suum meritum, omnemque gloriam suam coram Deo constituturum erat; videlicet Apostolatus sui complementum, suique sacerdotii consummationem. Duobus verbis: Crux cathedra est, ubi omnem ferventissimi Concionatoris zelum ostendit; pars prior: Crux ara est, ubi tanquam Sacerdos, & Pontifex novi testamenti ea, qua fieri poterat, perfectione Sacrificuli munus exercuit. Pars posterior.

Pars prior: Crux est Cathedra, ubi S. Andreas ferventissimi Concionatoris zelum ostendit. Apostoli missi fuerunt, ut Jesum Christum crucifixum prædicarent; & hoc munere nullibi melius perfunctus est S. Andreas, quam cum ipse quoque fuit Cruci confixus. Cur ita? Quia de Cruce Jesum Christum, ejusque legem prædicavit; 1. Majori cum auctoritate, & gratia; 2. Majori vi, & ad persuadendum efficacia; 3. Majori cum fructu, atque utilitate. 1. Majori cum auctoritate, & gratia. Crucem prædicare facillimum est, cum nihil est perferendum; & quantumvis disertus, & eloquens sit Concionator, illum minime decet aliis austeræ, atque mortificatæ vitæ genus persuadere, cum ipse tranquillam, & satis commodam agat. Sed Andreas Crucem de cruce ipsa prædicavit. 2. Majori vi, & ad persuadendum efficacia. Nemo persuadet melius, quam qui palam sibi persuasum esse factis ostendit. Poterat ne apertius extendere quo usque sibi de merito crucis constarer, quam ipse etiam mori cupiens in Cruce? 3. Majori cum fructu, atque utilitate. Hinc profecto tot illæ conversiones, quas Deus per S. Andream operatus est, & quas cum Divina gratia in nobis Exempli ejusdem virtus debet operari.

Pars posterior. Crux ara est, ubi Sanctus Andreas tanquam Sacerdos, & Pontifex novæ legis, omni, qua fieri poterat,

terat, perfectione sacrificuli officium exercuit. Posse Deo sacrificium Corporis Jesu Christi offerre, atque in Christiana religione peculiarem ad id characterem obtinuisse, ea sunt, in quibus Sacerdotii Legis gratiæ consistit essentia. Sed adorabili Corporis Jesu Christi sacrificio, sumet addere sacrificium, ac seipsum immolare Deo, quum simul Agni divini, quod pro Salute Mundi litatum est, immolatur hostia: hoc sane cumulum adjicit Sacerdotio legis gratiæ, hoc illi extremam adjicit perfectionem. Hoc autem in cruce præstitit Sanctus Andreas. Ita est, ut nos Deo dignos præbeamus, addamus opus est nostrummetipsorum sacrificium Sacrificio Corporis Jesu Christi. Ita Sanctus Paulus ajebat: *Adimpleo ea quæ desunt passionum Christi in carne mea.* (*Coloss.* 1. 24.) Verum quinam illa adimplebat? austeritate vitæ suæ. Hoc ipsum in Sancto Andrea conspicimus, videmus enim in illo Sacerdotem Religione plenum, qui omnibus vitæ suæ diebus nunquam abstinuit, quo minus in ara Dei Agnum immolaret, & qui per mortem suam Sacerdotium suum coronavit semetipsum immolans Sacerdotem, qui Agnum Dei quotidie sacrificavit, quemadmodum ipse coram Judice ad cujus tribunal arcessitus fuit, testatus est. Quod documentum, ac ruboris causa Sacerdotibus illis, qui nonnisi raro divinis operantur mysteriis? Sacerdotem, qui Sacerdotium suum coronavit immolans semetipsum in cruce. Postquam idolis tus adolere detrectavit, illi oblata fuit crux tanquam supplicii, quo afficiendus erat, instrumentum, eamque tanquam locupletissimum thesaurum amplexus est. Offeramus similiter Deo corporum nostrorum sacrificium, & secundum Sancti Pauli monitum offeramus illa tanquam hostias viventes, sanctas, Deo bene placentes. *Hæc analysis est panegyricæ Orationis, quam habuit P. Bourdaloue.*

II. Novi equidem Auditores, elogium quod sibi aliquis concinnat, quantacumque illius extent merita, vulgo in ore proprio fordescere, & quantumvis summis laudibus quis mereatur extolli, eas quodammodo injustitiæ labe damnari; cum laude dignus hanc sibi vendicat, atque largitur, eo usque, ut virtus illius, quæ æquissimo jure mortalium omnium laudes, & plausus fuisset promerita, cum has ille sibi cupit prævertere, ut plurimum pro encomiis contempnum tantummodo nanciscatur. Non vereor tamen hodierna die, ne sanctum, cujus laudes exornandas aggredior, huic periculo objiciam proprio ejusdem utens testimonio ad panegyricam illius orationem texendam, cum mihi propofuerim illam potissimum defumere ex propriis ipsius verbis, quæ ab eo in extremo vitæ spiritu prolata fuerunt, cum de cruce se se ad divinum Magistrum, Dominumque convertit illum enixis rogaturus precibus, ne ipsum inde avelli permitteret, sed optatissimam hanc gratiam conferret, Sacrificium suum, quæ tota erat votorum ejus summa, absolvendi. *Tu es magister meus Christus, quem cognovi, quem dilexi, quem confessus sum: ne me patiaris ab injusto judice deponi.* Dominus meus, & Deus meus! exclamavit ille; Tu, quem non sine summo beneficio tuo cognovi, quem tantopere amavi, quem coram terræ judicibus, Principibusque confiteri, mihi honori duxi, ne finas mihi hunc, quam etiam, atque etiam votis omnibus concupivi, moriendi pro te gloriam furripi, quemadmodum ipse pro me mortem subire voluisti. Hæc sunt, Auditores lectissimi, verba, quæ totum Magni hujus Apostoli elogium complectuntur: tantumque abest, quod, quia ex labiis ipsius prodiere, minus habere debeant ponderis, atque auctoritatis, vel minori cum reverentia excipienda sint, ut hoc ipsum me impulerit, ut illis in laudibus ejus celebrandis potissimum uterer, nullibi nactus argumentum certius, atque probatius, quo ejus character instituatur, quam quod ipse de se confitetur ibi temporis, ac loci, ubi eum nihil cordis sui sensus posset cohibere, ita nil eos in suspicionem valeat arcessere. Hac itaque in re quod a S. Ambrosio in alia dictum fuit, dicere fas est: *Prolixa laudatio est, quæ non quæritur, sed tenetur.* Hoc genus est elogii eo præstantius, quo magis authenticum est; non longe petendas esse laudes, sed has ultro se offerre; non allunde eas mutuari, sed in eo ipse, quem laudas palam inveniri. Profecto Magni hujus Apostoli verba tria complecti videntur, in quibus continetur quidquid locupletius dici potest de Discipulo, Apostolo, ac Martyre Filii Dei. Primum est, quod sibi primo contigerit mundi Salvatorem cognoscere, quippe qui primus fuit ex discipulis ejus, atque inter paucos illi maxime necessarius. *Magister meus, quem cognovi.* Alterum est, quod vi hujus cognitionis inter illos annumeratus est, qui ardentius illum amaverunt, ac puriori zelo gloriam illius quæsiverunt; *quem dilexi.* Tertium denique, quod illum gloriosius confessus est, moriens non secus ac ipsius Magister in Cruce: *Quem confessus sum.* Hoc erit totum Encomii ejus argumentum, totaque mei sermonis partitio.

III. *Mihi absit gloriari nisi in Cruce Domini nostri Jesu Christi.* Ad Galat. 6.

Quandonam fieri potuit, lectissimi Auditores, quod unum omniam maxime turpe, & infame factum fuerit dignissimum nostræ ambitionis objectum? Quod id, quod Judæis quidem scandalum, Gentibus autem stultitia fuit, ac Mundi Sapientibus ludibrium; quin homines deterreret, & ab Evangelica fide procul averteret, hoc illos alliceret, hoc pertraheret, hoc validioribus veluti vinculis eidem fidei alligaret? Quid in Mundo admirabilius? Nunquid præstantius aliquod miraculum inquirendum est, ad Jesu Christi potentiam, nostræque Religionis veritatem probandam? Non possumus ergo pulcrius optare argumentum ad Sancti Andreæ laudes celebrandas, quam asserere ipsum omnem gloriam suam in Cruce collocasse, quam peramanter amplexus est, quam cum zelo prædicavit, & in qua summo cum honore expiravit. Ad hæc tria probanda, eaque huic glorioso Apostolo vindicanda ostendere satis erit.

I. Crucem sapientissimam illi scholam fuisse, ubi postquam maxime necessaria maximeque austera hausit documenta, pœnitentiam videlicet, vitæque austeritatem sub Sancti Joannis Baptistæ disciplina, se omnibus numeris absolutissimum reddit in schola Redemptoris, cujus primus extitit Discipulus, vitæ integritate, perfecta sui ipsius abnegatione, alacri obedientia, & vocatione prorsus peculiari, qua in re facile inter ceteros Apostolos nituit.

II. Eum quatenus Apostolum, prædicasse crucem, atque gloriosum hoc vexillum in extremas usque plagas, gentesque barbaras pertulisse, qui illius sermonibus, miraculis multoque magis exemplis vitæ illecti crucem adoraverunt.

III. Ipsum Crucem in triumphalem sibi currum convertisse, morte gloriosa, ac illi Salvatoris sui simillima virtutes easdem exercendo, easdemque referendo victorias. Hæc tres efficient Elogii de insigni hoc Sanctitatis viro partes, quas eruditus quidam interpres triplici verbo complexus fuisse videtur: *Discipulus, signifer, & Martyr.* Verum memineri mus, Ecclesiam non cultui solum ac venerationi, sed potissimum imitationi hunc exponere; quandoquidem quatenus Christifidelem, non secus ac ille, debemus esse Crucis discipuli professione; Crucem prædicare exemplo vitæ; & mundo crucifigi mortificatione, veroque crucis amore.

Allatum nuperrime argumentum aliter efferri potest, modo magis simplici, & aperto ostendendo.

I. Sanctum Andream crucem amavisse, & concupivisse, cum illam cœperit amplecti per pœnitentiæ praxim, sub Joannis Baptistæ disciplina, eamque gestare perrexerit semet Dei Filio adjungens, qui ad id tantum ipsum vocaverat, quemadmodum palam in Evangelio testatur: *Qui vult venire post me, tollat crucem suam, & sequatur me.* (*Matth.* 26.) Latius differi potest de qualitatibus hujus amoris erga Crucem, qui ab omni cupiditate fuit vacuus, generosus, & constans.

II. Eam apud plurimas gentes cum zelo cum sexcentis laboribus, sexcentisque vitæ periculis prædicavisse, quin persecutiones reformidaret, idque non sine inæstimabili fructus ubertate. Illam etiam de cruce prædicavisse, quod illum ab aliis fecerit Apostolis.

III. Ea summa constantia pertulisse, vetans, ne liberaretur, pro illis orans, a quibus hac pœna fuerat damnatus, de idolatrarum pertinacia, deque carnificum sævitia triumphans &c.

Pro Sermonis argumento, ac partitione ostendi potest, inter Apostolos Sanctum Andream triplici in re enituisse, quæ alioquin illi cum iisdem erant communes: videlicet in vocatione ad Apostolatum; in missione, vel Evangelii prædicatione; & in morte, quam, si unum S. Joannem excipias, omnes pro fidei confessione pertulerunt.

Excelluit inter Apostolos in vocatione: 1. Appellatus est primus, & primus in album Discipulorum relatus, unde profectum est, quod nonnulli Sancti Patres illum Primogenitum Salvatoris nuncuparunt, alii primum trophæum; alii tandem primum gratiæ ipsius fructum vocarunt. 2. Quia unicus est, qui ultro se se obtulerit illi non aliam secutus illecebram, neque aliam visitationem, quam sanctum interiorem motum, quo actus Jesum Christum quæsivit, eumque in loco habitationis ejusdem convenit, ut veritatem cognosceret, ita ut dubitandi locus non sit, quominus ex hoc hauserit fonte lumina magis vivida, & peculiaria, quam alii plures ea in conversatione, quæ in totam noctem prolata fuit. 3. Secutus est Dei Filium, eique sese addidit discipulum postquam Sancti Joannis manu efformatus jam fuerat, & ad præstantioris Magistri dogmata, atque instituta percipienda dispositus, cum alii eum sine ulla præcedenti admonitione, atque animi dispositione secuti sunt, quin illud scirent, quod aggrediebantur. 4. Magnus iste Sanctus nequaquam solus ad divini hujus Præceptoris scholam accessit; verum secum etiam adduxit Petrum fratrem suum, cui ipse fuerat Apostolus, eumque ad lucis, vitæque fontem perduxit; & deinde Nathanaelem aliosque nonnullos, ut vere dici possit Apostolatus munere fuisse perfunctus antequam veluti Discipulus admitteretur. Hæc singularis sane vocatio est, non leves distinctionis notas præferens, quæ nobis sublimiorem astruere debent conceptum meriti Sancti hujus & loci, quem apud Dei Filium obtinuit, & necessitudinis, atque dilectionis, qua hic illum complexus est,

Si inter Discipulos, & Apostolos in ipsa nituit vocatione, non minus excelluit in missione, & Apostolici laboris proventu. Quandoquidem Evangelium prædicavit nationibus longe inter se distitis, atque diversis, quorum aliæ exculta erant, doctæ, sæculique sapientia illustratæ, cujusmodi

Græci fuerunt; aliæ vero rudes, & barbaræ, cujusmodi erant Scytæ, aliæque, quorum nomina vix, & ne vix quidem agnoscimus; unde liquet non sine peculiari divinæ providentiæ consilio factum esse, ut habita etiam honoris ejusdem ratione, zelo, curisque illius id committeretur, quod in Missione Apostolica difficillimum est, atque impeditissimum. Præter S. Paulum video neminem, qui hanc illi præripere valeat gloriam, quod sibi agendum fuerit cum duplici hoc populorum genere; immo incertum adhuc est, utrum S. Andreas prædicationis suæ curriculum absolverit, antequam S. Paulus suum fuerit ingressus; quo in casu alter, alterius successor fuisset in duplici hoc munere, & adeo gloriosa provincia.

Denique S. Andreas mortem subiit pro fide tuenda, non secus ac reliqui Apostoli, illud vero in martyrio ejus singulare, eique magis præclarum extitit, nempe similitudo, quam hac in re habuit cum Salvatore. 1. In Cruce passus est idem supplicii genus, ac ille. 2. De cruce eadem prædicavit, suique supplicii Spectatores convertit. 3. Non secus ac Salvator idem pro se persequentibus oravit. 4. Invicta constantia in cruce perseveravit, vetuitque, ne inde avelleretur Salvatoris exemplum secutus, quem inimici ejus urgebant, ut de cruce descenderet, illum ex hoc Miraculo pro vero Israel Rege cognituri. Hæc autem similitudo Discipuli cum Magistro palam adeo connotata efficit Sancti hujus characterem, ac discrimen illud, quo non solum inter alios Apostolos, verum etiam inter alios Martyres internoscitur.

VI. *Qui vult venire post me, tollat crucem suam, & sequatur me.*

Nonne mirum est, Fideles, Dei Filium cupientem Discipulos in sui sequelam pertrahere, cruces tantum præponere, atque promittere, videlicet tribulationes & persecutiones illis, qui ipsum secuti fuerint? Mirum sane videretur, nisi ex eorum, qui adhæserunt ei, testimonio liqueret, crucem, quam gestare jubentur, suas habere suavitates, & solatia, quæ illam amabilem præbent; ita ut quantum illam mundi sectatores perhorrescunt, tantum deliciarum illi, qui ut veros decet Christi asseclas, nancifcantur. Hoc experti, ac propalam Martyres numero carentes professi sunt; quamobrem insignis quidam sanctitate vir dicere non dubitavit, Salvatoris crucem cum cælesti quadam unctione esse conjunctam, quæ omnem illius austeritatem imminuit. Verum alio ne opus est ad id probandum argumento præter illustrem Crucis discipulum gloriosum Andream, cujus hodierna die memoriam instaurat Ecclesia, & cujus laudes celebrandas hic loci suscipio, ubi peculiari honore colitur? Non equidem asserere in animo est, Deum in Apostoli hujus gratiam cruci ademisse quidquid in illa arduum, & asperum est, ac secundum naturæ sensum difficile, quod nonnunquam in quorumdam Martyrum gratiam operatus est; sed cruci huic relinquentem quidquid in illa amarissimum est, effecisse, ut experiretur quidquid solatii, ac suavitatis in ea reperitur, quod effecit, ut eam peroptaret, cum gaudio amplecteretur, cum alacritate perferret eo usque, ut ne inde avelleretur, metueret. Hoc erit Encomii illius argumentum, atque partitio, ubi spero in priori parte me vobis ostensurum quod S. Andreas in Cruce quæsivit, quidquid asperrimum est, & ad naturam terrendam aptissimum terribili hoc objecto perterritam; in altera vero, Deum effecisse, ut quidquid in illa jucunditatis, & consolationis adest, hoc perfunderetur.

Pars prima. Dico igitur primum; S. Andreas in Cruce quæsivisse, ac sensisse quidquid in illa molestissimum est. 1. Discipulus erat gloriosi Præcursoris Messiæ, Magni Joannis Baptistæ, qui pœnitentiam prædicans, & exercens secundum severissimam austeritatem, quæ ante illud tempus fuerit excogitata, atque in summa vivens inopia, inter discipulos suos admittebat neminem, nisi qui suum sequerentur exemplum, severi in se ipsos, ut ille, omnisque mollitiei odores, ut ille. Andreas autem ex ferventissimis sectatoribus ejus erat, & procul dubio a molli vita abhorrebat; sed jam præguftabat quodammodo crucis, quam ad Salvatoris exemplum gestaturus erat, amaritudinem; namque satis intelligitis, illum non ideo scholam mutasse, ut vitam duceret suaviorem. Audiverat quomodo J. C. discipulos ad sui loquelam invitaret: *Qui non bajulat crucem suam, non potest meus esse Discipulus*, (*Luc.* 14.) & non ignorabat, quid Salvator inueret per crucem hanc, quam a suis ferri jubebat, videlicet omnimodam fuimet abnegationem, atque cupiditatum omnium mortificationem. Hoc Andream non deterruit; cum se se novi hujus Magistri discipulinæ tradidit, dici potest, illum se se cruci addixisse, omnibusque illius austeritatibus subeundis subjecisse. 2. Posti Salvatoris Mortem, & Sancti Spiritus illapsum super Apostolos, ille se obtulit, objecitque alteri crucis speciei, quæ minime fuit priori levior, subiit videlicet Apostolicum Ministerium, non quod viribus præsideret suis, sed quod ardenti flagrabat zelo Præceptori suo deserviendi. Quot autem laboses illi exantlandi fuerunt, quot sustinendæ ab idolorum Sacerdotibus contentiones, qui Doctrinæ illius adversabantur, quot persecutiones a civitatum Magistratibus, & præsidibus Provinciarum? Quot labores in tot adeo longinquis, molestisque itineribus, & apud tot barbaras gentes, ingenio, moribusque mirum in modum diffidentes? Earum nomenclaturam inite, & admirabimini, virum unum nulla hominum adjutum ope, immo in rerum omnium inopia, tot regiones perlustrasse, idcoquo tot illi difficultates superandas, atque tot cruces perferendas fuisse. 3. Verum perinde ac omnes istæ cruces, quæ appellari possent æquivocæ, nequaquam satis asperæ fuissent; veram, ac realem fubiit, Divini Institutoris sui exemplum secutus; eaque illa est, cui vere confixus fuit, cum omnibus contumeliæ, atque crudelitatis generibus, quæ supplicium turpe adeo præcedere consueverunt conjuncta; videlicet cum carceribus, cruentis flagellis, irrisionibus, probris, omnibusque cruciatibus, quos carnificum sævitia, & inimicorum fidei rabies potest excogitare. Neque magno huic vito satis fuit crucem hanc concupiscere, vel enixis precibus flagitare præ pietatis fervore; sed ejus præsertim enituit virtus in ea perferenda. Aliud enim propius est illam, cum eminus prospicitur, contemnere; aliud cum præsens est, & in præsentiarum sustinenda. Tunc enim animus omnibus eget viribus suis, ne dolori cedat, nec eo se obrui permittat; quod illis usuvenit, qui passim se strenuos jactitant, cum procul pœnas, atque supplicia prospectant; sed mox animum desponderent, cum earum urget præsentia. Non deest unde in morales animadversiones late possis excurrere hanc priorem partem pertractans; Sunt cruces necessariæ, & quibus subeundis nos paratos semper esse oportet, quales sunt cupiditatum nostrarum mortificatio, abdicatio rerum earum, quæ ad Dei legem infringendam nos impellere possunt; cordis a bonis Mundi hujus abstractio; quas necessarias appello, quia Christianæ professioni, quam sumus amplexi, prorsus inhærent. Aliæ sunt, quæ divinitus nobis immittuntur, & quas quocumque in statu simus vel quodcumque exerceamus ministerium, nunquam sumus evitaturi. Quamobrem illas æquo animo suscipere oportet, ac nosmet Divinæ Providentiæ consilio subjicere. Aliæ denique sunt, quæ ab injustitia, aut prava hominum voluntate procedunt; eæque illæ potissimum sunt, quæ nobis sunt patienter sustinendæ juxta exemplum S. Andreæ, ac Salvatoris ejusdem, qui crucem suam non elegit, sed illam acceptavit, quum Cælestis Pater illi decreverat, & quam hominum sævitia illi perferendam imposuit.

Pars altera. Effecit Deus ex se, ut S. Andreas omnem Crucis dulcedinem, omnemque consolationem gustaret, atque experiretur. Hæc autem consolatio, quam Sancti experti sunt, duplicis est generis; alia enim oriebatur ex viva fide, firmaque spe magni, solidique boni, quod cruces istæ illis erant allaturæ; aliæ sensibiles appellari possunt, quia in eorum usque corpus, sensusque prodibant. Videmus, S. Andream utrumque hoc consolationis genus in cruce nactum fuisse, quæ supplicium erat, quo fuit damnatus. 1. Solidam invenit consolationem in gloria, quam illi afferebat morienti eadem pœna, qua Salvator obierat; in æterna beatitate; quæ pœnæ illius merces erat futura; potissimum vero in gaudio, honore, quo afficiebatur pro illo moriens, qui prior pro ipso vitam impenderat. 2. Ibi actus, expertusque est sensibile solatium, quo idem caruit Salvator, a Patre in cruce derelictus: *Deus Deus meus, ut quid dereliquisti me?* (*Matth.* 27.) Sed Andreas ad solum Crucis conspectum eo fuit cumulatus, idque satis palam ostendit his verbis, quibus interior significatur lætitia, qua fuit affectus crucem illam amplectens: *O bona crux! diu desiderata &c.* Neque minus præstetulit gaudium cruci eidem confixus; flagitavit enim, ne inde avelleretur, sed ut sibi liceret sacrificium suum consummare, qua re nihil illi optatius, & jucundius accidere poterat.

Fuit sane incomparabile bonum Apostolis vixisse, ac familiariter cum Dei Filio conversatos fuisse, atque dignos fuisse habitos, qui glorioso nomine amicorum, & familiarium Dei vocarentur: hinc enim infertur, eos præ ceteris superiori lumine fuisse illustratos, atque penitus imbutos cælestibus veritatibus, quas Salvator eorum opera Mundo prædicaturus accessit. Hoc bonum magnum sane est, neque aliquis ibit inficias; hoc enim est ex ipso fonte salubres salutis aquas hausisse & immediate ab ipso justitiæ sole fuisse mutuatos lumina, quæ erroris tenebras dissiparunt universe in omnem terram effusas. Verum hoc hodie non vereor asserere bonum, & felicitatem hanc cognoscendi adeo familiariter illum, qui fuit expectatio omnium gentium, qua in re S. Joannes asserit spem vitæ æternæ consistere: *Hæc est vita æterna; ut cognoscant te Deum vivum, & quem misisti Jesum Christum.* (*Joan.* 17.) Hoc inquam bonum quod Apostolis omnibus ante Salvatoris obitum commune fuit, efficere debere privatam gloriosi S. Andreæ laudem, qui quatenus primus Filii Dei Discipulus peculiari modo cognovit divini Præceptoris sui personam, atque doctrinam, & mox quatenus Apostolus illum quamplurimis populis tradidit cognoscendum eo modo, ut inter ceteros enitescerat. Duabus hisce rebus gloriam, & Encomium celeberrimi Sancti hujus complecti fert animus, neque arbitremini parum esse hoc in illius laudem dicere, ubi ostendam, Dei Filium ab illo cognitum, aliisque cognoscendum traditum fuisse; in altero enim maximum continetur bonum, quod rationabili creaturæ conferre Deus possit; in altero vero maximum, quem Deo creatura afferre valeat honorem. Hominem hunc Deum cognoscere bonum est, quod Sancti Patriarchæ, veterisque legis Prophetæ concupiverunt, & quod habendum est tanquam bonorum omnium, vir-

tutum omnium, ac totius Sanctitatis principium. Cognoscendum vero aliis tradere eumdem hunc Hominem Deum, atque hoc pacto alios ad illius amorem cultumque pertrahere, gloriosissimum, ac divinissimum est ministerium, quidam Sancti Patres inquiunt; ideoque maximum illud obsequium, quod a nobis Deus possit expetere. Itaque, fideles Auditores, quidnam dici potest ad fidelis hujus Discipuli, ac zelotis Apostoli gloriam magnificentius, quam probare, illum in se duo hæc diversa bona collegisse? Ipsum & cognovisse divinum Magistrum suum, eumque aliis præbuisse cognoscendum; atque utrumque ita peculiari modo præstitisse, ut alterum quidem fuerit omnium virtutum suarum principium: alterum vero heroicarum actionum suarum argumentum? Hæ igitur duæ erunt Elogii ipsius partes.

VIII. S. Andreas quatenus primus Salvatoris Discipulus perfecte Divini Magistri sui Spiritum assecutus est: 1. Perfecte studuit, didicitque cælestem ejus doctrinam: 2. Omnes illius sensus, & consilia perscrutatus est: 3. Omnia illius documenta ad unguem exercuit; illum sibi pro exemplari proponens, quod perfectissime imitatus est.

S. Andreas secundo loco fuit Magistri sui gloria, eo quod in praxim redegit scientiam prorsus divinam quam hausit ab eodem: 1. Zelo indefesso illam prædicans, ac docens apud tot populos linguis, ac moribus longe diversos, quemadmodum Salvator præceperat. 2. Illam cum vitæ suæ exemplo, tum miraculis sustinens, atque confirmans. 3. Ut illam tutaretur idem subiens supplicium, quo Magister affectus fuit, ejusque doctrinam annuncians vel de ipsa Cruce, cui erat confixus.

IX. Elogium est, simulque peculiare S. Andreæ privilegium, ipsum primogenitum Filii Dei fuisse. Prophetæ, qui Messiam appellarunt, Patrem futuri sæculi, & Scriptura, quæ asserit illum nos voluntarie genuisse verbo veritatis suæ: *Voluntarie genuit nos verbo veritatis suæ*, efficiunt, ut titulus Primogeniti Salvatoris mundi peculiari quodam privilegio tribuendum sit Sancto huic inter Discipulos, atque Apostolos, qui habuerunt primitias Spiritus, ut loquitur S. Paulus, qui hoc nomine intelligit Spiritum adoptionis, quo Dei Filii efficimur. In priori hujus Sermonis parte gloriosi tituli jura, in altera vero, ejusdem fructus ostendam.

Pars prima. Primogeniti jura magni hujus Sancti propria innituntur his argumentis. 1. Quia omnium primus in Filii Dei scholam admissus fuit; si enim Magistri Discipulorum suorum Patres habentur, inde sequitur, Discipulos eorum esse filios. 2. Quia Dei Filius Sanctum hunc adoptavit; Nisi enim justificatus fuit per gratiam, quæ nostram adoptionem constituit, justificatus fuit per Fidem inter Apostolos; Fides enim, quam ille primus recepit, principium est vitæ illius, quæ nos Dei Filios constituit. 3. Quia ipse primus se obtulit Salvatori, ejusque disciplinæ subjecit, tanquam Filium Patri suo, quem semper tanquam Patrem respexit.

Pars altera. Dici potest, illum omnibus gloriosi hujus tituli privilegiis fuisse perfruitum, eadem præter propter ratione, qua familiarum primogeniti gaudent. Sunt autem: 1. Quod possident cor, & affectum parentum suorum soli ante alios: 2. Quod plurimi fiunt, pluribus favoribus cumulantur, & in negotiis majorem partem habent: 3. Quod potior illis pars cedit hereditatis: Quæ omnia in Magno hoc Apostolo possunt ostendi.

PARAGRAPHUS II.

Fontes, unde hauriri potest copia ad has replendas panegyricarum orationum structuras; & Auctores, qui hoc argumentum pertractant.

Sancti Patres. S. AUgustinus in Joann. c. 1. Fusius verba facit de fidelitate, qua S. Andreas vocationi respondit, & ingenti, qua flagrabat, veritatem audiendi cupiditate.

S. Ambrosius Tomo 4. Animadvertit Sanctorum Petri, atque Andreæ preces a Salvatore obtinuisse curationem socrus Principis Apostolorum, & inde satis liquere quam potens esset apud hunc Hominem Deum Apostolorum eorumdem oratio.

S. Gregorius Magnus epistola 38. habet S. Andreæ elogium, & alibi homiliam, quam habuit in Templo, quod ipse in ejus honorem jusserat ædificari.

S. Hieronymus in Matthæi cap. 10. latius de Sancti hujus vocatione verba facit.

S. Joannes Chrysostomus in sermone de Cruce non sine summis laudibus de S. Andrea loquitur.

S. Proculus Constantinopolitanus Episcopus, & D. Chrysostomi discipulus panegyricam hujus Sancti Orationem habuit.

S. Chrysologus serm. 133. ejusdem habet Elogium.

S. Gregorius Turonensis Episcopus lib. 1. de miraculis Martyrum cap. 79. habet S. Andreæ elogium, & ea narrat miracula, quæ reliquiæ ipsius operatæ sunt.

Eschius Presbyter habet hujus Apostoli panegyricum.

Eusebius Emissenus Sermonem.

Sanctus Epiphanius hæresi quinquagesima prima loquitur de Sancti hujus integritate in vocatione sua; & capite 14. Operis alterius, putat illum plura habuisse cum Salvatore colloquia antequam ad Apostolatum vocaretur, ac tunc tandem illi adhæsisse, postquam auribus suis hausit testimonium, quod illi Sanctus Joannes perhibuit, cum videlicet esse Agnum Dei.

Cardinalis Petrus Damiani duos habet hujus argumenti sermones, sed horum posterior a nonnullis S. Bernardo refertur acceptus, isque reperitur inter sermones hujus Sancti de S. Andrea.

S. Bernardus quatuor habet Sermones in S. Andreæ laudem, unum quidem pro vigilia, reliquos vero pro magni hujus Apostoli festivitate.

S. Thomas duos habet Sermones in diem Sanctum huic Sacrum.

S. Bonaventura, duos.

S. Laurentius Justiniani unum.

Dionysius Chartusianus tres.

S. Vincentius Ferrerius unum.

Libri Ascetici, aliique. Illius Passio, vel hujus Apostoli Martyrium a Sacerdotibus, & Diaconis Achajæ scripta refertur in Romano Breviario in festo die S. Andreæ.

Andreas de Saussai Episcopus Tullensis ingens edidit volumen, ubi duodecim libris complectitur Acta, & quidquid pertinet ad memoriam, & gloriam hujus Apostoli. Erudite etiam æque ac solide probavit auctoritatem Sacerdotum, & diaconorum Achajæ super circumstantias Martyrii Sancti hujus.

Qui Sanctorum vitam scripserunt, & Menologia non defuerunt quominus cum Elogio mentionem facerent. Qui elucubrati sunt Meditationes in præcipuas anni festivitates, & præ ceteris P. Suffren, P. Haineuve in tomo primo, P. Novet in Volumine, cui titulus: *Vita Jesu in Sanctis suis*.

Concionatores Nuperi. P. Bourdaloue tomo 1. Panegyricarum Orationum.

P. Texier in Panegyricis,

Biroat,

Fromentieres,

Lambert tomo 5. P. Senault, Specimina Orationum Panegyricarum, tomo primo. Auctor Sermonum in omnia Ethicæ Christianæ Argumenta, tomo primo Panegyricorum. Christiani Sermones in præcipuas anni festivitates, tomo primo; in Collectione Sermonum in Quadragesimæ Evangelia, & alia plura Argumenta tomo 2. Labatha, titulo; S. Andreæ laudes.

Qui collectanea ediderunt. Spaner, Polianthea Sacra titulo Andreas.

Tullensis Episcopus Andreas de Saussai in magno volumine, cujus meminimus, collegit quidquid dici potest, & quidquid alibi inveniri potest de hoc argumento.

PARAGRAPHUS III.

Loci, exempla, vel figuræ, applicationes Scripturarum huic argumento.

Loci quorum aliqui Sanctum Andream plane respiciunt, aliqui vero eidem possunt applicari.

A*Mbulans Jesus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem, qui vocatur Petrus, & Andream fratrem ejus mittentes rete in mare, & ait illis: venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. At illi continuo relictis retibus secuti sunt eum.* Matth. 4.

Duodecim autem nomina Apostolorum sunt. Primus Simon, qui dicitur Petrus, & Andreas frater ejus. Matth. 10.

Andreas invenit primum fratrem suum, & dixit illi: invenimus Messiam. Matth. 4.

Dixerunt ei: Magister ubi habitas? Dicit eis, venite, & videte; venerunt, & viderunt, & apud eum manserunt die illo. Joan. 1.

Erat autem Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus, qui audierant a Joanne, & secuti fuerant eum. Ibid.

Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & sequatur me. Matth. 16.

Tunc parebit signum Filii hominis in cælo. Matth. 24.

Mihi absit gloriari nisi in cruce D. N. J. C., per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. Ad Gal. 6.

Christo confixus sum cruci. Ad Gal. 2.

Spectaculum facti sumus Mundo, Angelis, & hominibus, 1. ad Corinth. 4.

Imitatores mei estote, sicut ego Christi. Ibid.

Inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est. Exod. 25.

Nos prædicamus Jesum Christum, *Judæis quidem scandalum, gentibus stultitiam, ipsis autem, vocatis Dei virtutem, & Dei Sapientiam.* 1. ad Cor. 1.

Si Rex Israel est, descendat nunc de Cruce, & credimus ei. Matth. 27.

Ibant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu *contumeliam pati.* Actor. 3.

Si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum. Joan. 12.

Qui Christi sunt carnem suam crucifixerunt cum vitiis, & concupiscentiis. Ad Gal. 5.

Semper mortificationem J. C. in corpore nostro circumferentes, ut & vita Jesu manifestetur in corporibus nostris. 2. ad Cor. 4.

Desiderium cordis ejus tribuisti ei, Domine. Ps. 20.

Ho-

Hostiam, & oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi, tunc dixi: ecce venio. Ad Hebr. 20.

Obsecro vos, fratres, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem. Ad Rom. 12.

Baptismo habeo baptizari, & quomodo coarctor donec perficiatur. Luc. 12.

Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus. 1. Petri 2.

Multi ambulant, quos sæpe dicebam vobis, & nunc flens dico, inimicos Crucis Christi, quorum finis interitus, & gloria in confusione ipsorum.

Exempla, & Figuræ Scripturarum.

Non Jesus tantum, sed ipsi etiam Apostoli a summis Antiqui Testamenti viris prænotati fuere. CUm Jesus Christus ex Lege præsignatus fuerit, quemadmodum loquitur Apostolus, mirum non est, si totidem præcesserunt figuræ, specimina, & ut ita dicam, adumbrationes, & rudimenta, quot fuerunt Prophetæ, & præstanti virtute viri in Lege veteri, qui omnia illius mysteria, omnesque vitæ actiones repræsentarunt; quæ caussa fuit, ut Pater quidam summos illos viros *Rudimenta Christi* appellaret. Illud autem mirum mihi videtur, quod Supremi hujus Institutoris discipuli ab aliis, qui eorum imagines quædam videri possunt, præsignati fuerunt, & quin de aliis Apostolis loquar, afferam istic quædam lineamenta, quæ Sanctum Andream palam videntur exprimere.

Sicuti Moyses fratri suo Aaron aperuit mãdata sibi a Deo tradita: ita Andreas Petro fratri. Testatur Evangelium, primum hunc Discipulum statim ac Messiam cognovit, & hausit ex ipso fonte primas veritatum cognitiones, per caritatem, quæ in praxim redigere incepit, non minimum Christianæ Religionis documentum, voluisse in felicis hujus cognitionis partem vocare Petrum fratrem suum, eumque deduxisse eo, ubi adeo pretiosum thesaurum invenerat, ut & ille secum locupletaretur. Similis autem caritatis exemplum in lege veteri intuemur in Moysis persona, nisi dicere mavis, sollicitam Andreæ erga Petrum caritatem ad primi illius Legislatoris normam fuisse compositam, qui Aaroni fratri suo simile præstitit officium; qui futurus erat, juxta Dei æterna consilia, Summus legis antiquæ Pontifex, quemadmodum S. Petrus deinceps eligendus erat, ut post Salvatorem esset summus novæ legis Pontifex, & visibile caput in Ecclesia Christi Jesu. Similitudo talis est, ut non ita facile dijudicari possit uter utri fuerit exemplo. Tunc vero feres judicium, ubi audieris Scripturæ verba, quibus Moysis actio significatur: *Osculatur est eum, narravitque Moyses Aaron fratri suo omnia verba Domini quibus miserat eum; & signa, quæ mandaverat, veneruntque simul.* (*Exod.* 4.) Simili pacto Andreas fratri suo narravit, quid dictum factumque fuerat in colloquio, quod felici nocte ille habuerat cum Messia; neque dubitandum est quominus narratio habita ardens in S. Petro desiderium accenderet perfruendi eodem honore, & quin Andreæ gratias ageret, quod tantum ipsi thesaurum aperuisset.

S. Andreas fuit vir desideriorum ut David & Daniel hoc nomine in bibliis appellat. Vetus Testamentum Danielem vocat *virum desideriorum*, & David ideo vocatur vir juxta cor Dei, quia sancta flagrabat cupiditate incessanter in via mandatorum Domini decurrendi: *Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas.* (*Psalm.* 118.) Duo Sancti illi exempli loco esse potuerunt Sancti Andreæ, qui ardenter optabat cruci suffigi, & præsentia Sancti hujus objecti ita hoc desiderium succendit, ut præ lætitia vix compos sui abstinere nequiverit, quo minus illud testaretur his verbis, quæ satis illius vehementiam ostendunt: *O bona Crux diu desiderata*, &c.

S. Andreas a Præcursore dispositus ad hoc ut filii Dei discipulus fieret. Quærunt nonnulli Sancti Patres, cur magnus Sanctus Joannes Baptista, qui erat vox Filii Dei, & Messiæ præcursor, quin se ipsum Divini hujus Magistri discipulum faceret, fieri voluerit ipse etiam Magister, & Concionator, Discipulos collegerit, eodem tempore prædicaverit, atque in eodem stadio cum illo ut ita dicam cucurrerit. Ne quis arbitretur, Sanctus Augustinus ait, illum scholam scholæ opposuisse, vel aliquem æmulationis sensum fovisse: sed quemadmodum gloriosus iste Præcursor populorum animos ad Messiam, & Evangelii lumen recipiendum per pœnitentiam disponebat; ita electos illi præparabat discipulos, sua manu formatos, suaque excultos cura, ut pares essent proficiendo ex divini hujus hominis doctrina, cum de sua in illius scholam gradum fecissent, jam pœnitentiæ Crucibusque assueti. Ex hoc numero erat Andreas, qui ex S. Joannis schola primus in Jesu Christi scholam admissus fuit, videlicet, a primis Christianæ Religionis elementis credidit, crevitque usque ad altissimum perfectionis gradum: ita ut postquam primus fuit ejus discipulus, factus fuerit in Apostolum ardentissimo zelo succensum, ac unum ex illis, qui perfectissime Magistrum suum imitatus est, moriens ut ille Cruci confixus.

Comparatio S. Petri, & S. Andreæ in Cruce supplicio, quod uterque pertulerunt. Sanctus Petrus, & Sanctus Andreas uterque secuti sunt Divinum Magistrum suum: uterque meriti sunt mori, sicut Jesus Christus mortuus est, in Cruce. Hoc illud est, Sanctus Chrysostomus inquit, in quo tamquam fratres perfectam habuere similitudinem; ceterum vero en quid inter utramque in eadem crucifixione sua discrimen intercesserit. Sancti Petri fortitudo, & voluntas Jesum Christum sequendi, nequaquam obstitit quominus aliquam testatus fuerit repugnantiam, atque præ se tulerit aliquem horrorem a Cruce; Sanctus Andreas vero semper visus est præ se ferre zelum, atque non solum existimationem, sed venerationem, sed etiam Crucis amorem, & benevolentiam. Cum Jesus Christus in Evangelio cum Petro loquitur de Cruce; Petrus scandalizatur, atque indignatur: nec mirum; nondum assecutus erat mysterium, & non satis adhuc in iis, quæ Dei sunt, versatus erat. Verum tunc etiam cum jam Spiritum sanctum acceperat, licet esset confirmatus in gratia, adhuc etiam, si traditioni aures præbendæ sunt, crucem fugit sibi præparatam: e carceribus, ubi detinebatur, elabitur; Roma excedit, atque opus est, ut illi appareat Jesus Christus, illum confirmet, illum muniat, eumque hortetur ad eo revertendum, ubi erat crucifigendus. Hoc narrat sanctus Ambrosius; istaque traditio optime quadrat ea, quod Salvator ipse prædixerat cum palam huic Apostolorum Principi significavit, futurum esse ut cum senuisset extendere manus suas cogeretur; atque ab alio cingeretur, & duceretur, quo ipse minime vellet, indicans illi, addit Evangelista, (*Joan.* 21. 18.) circumstantias Martyrii sui & mortis qua aliquando erat Deum glorificaturus. Hic est sancti Petri character; homo crucifixus, qui tamen adhuc aliquatenus crucem horrere videtur: e contra vero in Andrea quid intueor? Hominem, cui crux videtur amabilis, qui illam suam felicitatem, ac delicias putat, qui ad illam contendit, qui illam veneratur, qui illam cum gaudio amplectitur, & qui omnium votorum suorum in eo summam constituit, si eidem suffigatur, & in eadem expiret. Tale est, Fideles, prodigium quod nobis hodie exhibetur, æquissimo jure, mea sententia, Miraculum Evangelii nuncupandum: *Decerptum ex Sermone P. Bourdaloue.*

Legimus in Evangelio, Simonem Cyrenæum jussum fuisse Crucem gestare post Jesum; Felix occursus huic viro, qui rure in urbem revertebatur! Amplissimum Officium, quod præstitit Jesu Christo, gloriosum adeo, ut ipsi etiam Imperatores illi inviderint; hoc nihilominus tantum bonum a sancti Andreæ merito, quam longissime distat; qui ille unus est, de quo vere dici possit, quod *imposuerunt illi Crucem portare post Jesum*. Sed quid dico *imposuerunt?* (*Luc.* 23. 26.) Non Egæas, non carnifices illi beatam hanc imposuerunt necessitatem; sed amor suus, & cordis sui desideria. Nequaquam vis adhibenda fuit, uti cum Simone, qui Crucem nonnisi invitus bajulavit; quæ vis non mediocriter imminuit meritum ejus officii, quod reddidit J. C. quantumvis esset præclarum. Andreas Cruci occurrit & generosior Simone, qui extremam illius partem, levioremque deferebat, cum gravissimum pondus humeris Salvatoris incumberet. Non partitur Andreas onerosum pondus cum Magistro suo; totum quantum est ipse illud unus bajulat, & unus omnem illius patitur austeritatem. Dicam amplius: Generosior Simone, qui Salvatoris Crucem usque ad Calvariæ locum tantummodo pertulit, non tamen eidem affixus fuit, neque in eadem efflavit animam. Andreas illi configitur, & in illa moritur. Quanta constantiæ magnitudo! sed quantum peccatoribus opprobrium, qui, non dico, illam minime deferunt, vel eidem confixi non sunt, sed qui illam erubescunt?

S. Andreas fors illi Simonis Cyrenæi præstat, qui J. C. Crucem post illum ferre coactus fuit.

S. Petri felicitas quod fratrem habuerit S. Andream. Fortunatus quidem sanctus Petrus extitit, quod pro Magistro Jesum Christum habuit, sed talis quoque fuit, quod Andream habuit pro Fratre: unde inferendum est, cum Andreas fuerit Petri Magister, fuisse cum hoc id, quod Petrus cum Judæis, & Paulus cum Gentilibus fuerunt. Debemus ergo Petrum veluti Principem, & Paulum velut gentium Apostolum colere; verum simul colamus Andream tanquam Petri Magistrum, & Pauli exemplum. Inspiciamus eum tanquam alterius quidem columnam, alterius vero formam: tanquam lapidem ante alium quemlibet lapidem pro Ecclesiæ fundamento positum. Neque ideo mihi animus est quidquam de sancti Petri primatu imminuendi: satis enim probatus, confirmatusque est, ut illum in contentionem quovis jure nemo audeat arcessere. Auctoritas principatus sui super Apostolos, non tempori, non meritis ejus innititur; sed omnino voluntati Filii Dei, qui Petrum elegit, non Paulum, non Andream, ut caput esset Ecclesiæ, aliorumque Apostolorum. Hæc tamen veritas est nulli in dubium vocanda, Petrum ad Capitis dignitatem evectum in gloriosum Apostolatus ministerium ingressum non esse, nisi zelo, & opera sancti Andreæ, quo gratia uti voluit veluti instrumento, ut Petrum ad Jesum Christum perduceret. Andreas ergo vi electionis hujus, qua gratia ipso uti maluit, quam alio quopiam ad Petrum trahendum, primus est Filii Dei Minister ad victorias referendas assumptus: quo munere nequaquam minora existimanda sunt, quæ deinde gessit toto tempore sui Apostolatus.

Applicationes quorumdam Scripturæ locorum ad id argumentum.

Quid de Cruce senstiret S. Andreas; & quanti illã faceret? M*Ihi autem absit gloriari, nisi in Cruce Domini Nostri Jesu Christi.* (*Ad Galat.* 6.) Ecce, o fideles, quinam erant gloriosissimi sancti Andreæ sensus, quæ cogitationes: Ecce verba, quæ divini Institutoris sui amor sexcenties in die ab eodem expressit. Hæc ille prædicaverat, hæc in praxim redegerat antequam sanctus Paulus de illis scribendis ne cogitaret quidem. Cum iste inani adhuc zelo furens crucem veluti scandalum, & contumeliam esse putabat, cum nullum non movebat lapidem ad illius cultum evertendum, cultoresque exterminandos; sanctus Andreas illius gloriam in extremas usque terrarum orbis plagas protulerat, & inter

illius

illius ulnas beato fine spiritum efflaverat. O felicem Jesu discipulum, qui ex suppliciorum omnium turpissimo, & contumeliosissimo sibi honoris titulum, & monumentum posuit, æternum victorias, atque triumphos illius connotaturum. Hic ejus character est, hæc nota qua ab aliis Apostolis secernitur. Æquo, libentique animo fratri suo Petro dignitatem Capitis Ecclesiæ permittit; Joanni dilecto discipulo honorem; Jacobo nomen filii tonitrui, Jacobo alteri nomen fratris Domini; satis illi est, Crucem sibi in partem cessisse, ejusque præcipuum, magisque legitimum esse heredem: *Mibi autem absit gloriari nisi in Cruce Domini nostri.*

Concionator Mundo mortuus, & ut S. Paulus loquitur, illi crucifixus aptus est ad inæstimabilem fructum referendum.

Mibi Mundus crucifixus est, & ego Mundo. Ad Galat. 6. Da mihi Evangelicum præconem perfecte sibimetipsi mortuum, ut Sanctus Andreas, bonaque fide cum Sancto Paulo dicentem: *Mibi Mundus crucifixus est, & ego Mundo*; Nihil illi resistet; tunc de errore triumphabit, impietatem confundet, exterminabit vitium, integrasque civitates convertet: tunc obduratissimus quilibet peccator illum audiet, & credet; protervi, & impii se illi submittent, impudici, ac libidinosi jugum pœnitentiæ subibunt! Cur? quia talis est, Sanctus Hieronymus ait, Crucis virtus ab eo prædicatæ, qui illam fert, ac moritur in illa: *Omnem doctrinam suam Crucis disciplina roborant. Ex Sermone P. Bourdaloue de S. Andrea.*

Ergo evacuatum est scandalum Crucis. Ad Galat. 5. Plerisque fidelibus de Sancti Andreæ Cruce verba faciens, applicare possem quod Sanctus Paulus gemens dicebat Galatis: *Ergo evacuatum est scandalum Crucis.* Væ vobis, qui perverstram infidelitatem inutile vobis fecistis gloriosi Apostoli hujus exemplum, & quibus scandalum, videlicet Crucis mysterium evacuatum est. Sexcenties audivistis, & verum est, Crucem Jesu Christi in Judicio apparituram, ut cum vobis comparetur; hoc ipsum nos docet Evangelium; *Tunc parebit signum filii hominis.* Sed præter Jesu Christi Crucem altera etiam cum vobis conferetur, Crux nempe Sancti Andreæ. Utique hujus Apostoli Crux, postquam illi fuit cathedra, ex qua nos erudiat, eidem tribunal erit, de quo nos damnet, si salutem nostram Cruci adhærere scientes, nihilo secius Crucem fugiemus, & horrebimus. Quid enim hac contradictione admirabilius? Tamen talis, Sanctus Bernardus ajebat, plurimorum Christianorum character; qui simul & Crucis Jesu Christi discipuli sunt, & Crucis ejusdem inimici. *Idem.*

Christiani esse debent Crucis Prædicatores exemplo vitæ mortificatæ.

Semper Mortificationem Jesu Christi in corpore nostro circumferentes. 2. Ad Corinth. 1. Opus est, Christiani, ut Sancti Andreæ exemplum secuti, Crucis sectatores, & prædicatores etiam simus, Prædicatores inquam; sed quomodonam? *Semper mortificationem Jesu Christi in corpore nostro circumferentes.* Neque hoc tamquam impossibile, immo neque difficile existimetis; Sanctus usus ærumnarum, ac malorum, quæ vitæ hujus sunt Cruces, humilis, ac submissa earum acceptatio, quas Deus nobis immittit, earum tolerantia, quas nobis suscitat Mundus, nostra vel in publicis, vel in privatis calamitatibus, in bonorum jacturis, in mala valetudine patientia, hæc omnia pro nobis prædicabunt, & ipsi per hæc omnia prædicabimus. *Idem.*

Quo in sensu intelligendum sit quod Dei Filius dixit ea verba, quæ S. Andreæ possunt applicari.

Si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum: Joann. 12. Fateor equidem non adeo leve opus esse, hæc Salvatoris verba probare; ubi videlicet ipse exaltatus fuisset a terra, omnia ad se attracturum, perinde ac in Crucis istius ulnis magnetica vis quædam inesset, quam in sinu Patris sui non haberet. Quippe tantum abest, ut illum de Cruce attrahere videam, ut immo ibi solus adsit, deceptus ab omnibus. Amici eum deserunt, abeunt discipuli, gloria ejus delitescit; virtus sua illum relinquit, secedunt vires, Pater illum destituit, anima separatur a corpore, vita deficit naturalis. Num istud esse dicam omnia ad se per Crucem trahere? an potius per Crucem hæc omnia extrudi, ac removeri? Crux hæc omnia repellit, & si vim habet attrahendi, hæc est attrahendi omnes cruciatus, qui excogitari possunt, & hoc in sensu æquissimo jure affirmare potest: *Omnia traham ad me ipsum.* De Cruce, & per Crucem omnes attrahit dolores corporis, in omnibus, singulisque corporis partibus patiens; attrahit omnes animæ angustias, quas pati, atque experiri cupit; attrahit omnem terræ maledictionem, cumque maledictionis hujus signum essent spinæ, quas homini erat paritura, videmus, illas super caput suum assumpsisse, ut testaretur maledictionem hanc, cujus illæ erant figura, ablatam fuisse, atque sibi adhæsisse. Novi equidem Patres, atque Interpretes invenisse verum horum verborum sensum: *Cum exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum*, dicentes virtutem hanc attrahendi satis innotuisse in mundi totius conversione; illam omnium populorum reverentiam, & cultum sibi conciliasse, supremamque illius potestatem, persecutores etiam, infestissimosque ejus inimicos confessos fuisse. Hoc ipsum non sine quadam similitudine dici potest de S. Andrea Cruci confixo, qui quidem hinc sibi attraxit opprobria, cruciatus, ac dolores Crucis supplicio inhærentes, inde vero, cum exaltatus in Cruce fuit, excivit admirationem eorum qui spectatores aderant supplicii sui; totius populi amorem, qui elata voce hunc divinum hominem esse exclamavit; ipsorum carnificum misericordiam, tandemque idololatrarum conversionem, qui verbi sui vi ad fidem fuere pertracti.

Crux cui S. Andreas confixus fuit, extitit Concionatoris cathedra, quod S. Augustinus, dicit de Cruce J. C.

Nos prædicamus Christum crucifixum, 1. ad Corinth. 1. Fatendum est, Sanctus Augustinus ait, Crucem fuisse Cathedram, ubi Dei Filius magnificentius, & eloquentius prædicavit; & ubi exemplo difficillimas, pulcherrimasque docuit virtutes: *Crux Christi cathedra est docentis*; ita ut e primi, supremique Doctoris, qui Jesus Christus est, sententia, aptissima atque efficacissima ad docendum, persuadendum, & permovendum ratio, sit sermo actionis, atque exempli. Hac autem eloquentia Sanctus Andreas usus est in Cruce. Antea in Scythiam penetraverat, omnes Thraciæ, & Epiri provincias prædicans, populosque docens percurrerat. Finis toto cælo præstantior eo, quem gentium domitores sibi proponunt, illum ad extremas usque terrarum plagas pertulerat, ac de Regno in Regnum traduxerat, sed in Achaja potissimum, ubi in Crucem sublatus Egææ proconsulis jussu biduo prædicavit ea dicendi vi, atque eloquentia, ut nemo illi potuerit resistere; *Biduo vivens pendebat in Cruce pro Christi nomine, & docebat populum.* Jure igitur affirmari potest, S. Andream nunquam apertius fidei nostræ capita explicuisse: nunquam majori vi, atque persuasione sui Magistri magnalia, & doctrinæ ejusdem veritatem prædicasse, quam cum ex Cruce sibi cathedram constituit; cum ad prædicandum tot adhibuit ora, quot vulnera acceperat; cum ubicumque audita fuit vox sanguinis sui; verbo, cum ipse quoque *Crucifixus* Deum suum *Crucifixum prædicabat*, S. Chrysostomus inquit. *Pater Texier Sermone de Sancto Andrea.*

Hoc quoque sæculo non secus ac ævo S. Pauli magnus extat numerus inimicorum Crucis; & quinam hi sint?

Multi ambulant quos sæpe dicebam vobis, nunc autem & flens dico, inimicos Crucis Christi. Ad Philipp. 3. Verum, heu! nimis est, nunc plerosque Christifidelium ex eorum esse numero, de quibus non nisi suffusis lacrimarum inde genis loquebatur Sanctus Paulus, qui licet in nomine Jesu Christi crucifixi lustralibus aquis abluti, ita nihilominus vivunt, ut palam innotescat, illos esse Crucis inimicos; *Flens dico, inimicos Crucis Christi*: Heu! verus hic Christianismi spiritus, qui in amore Crucis, veræque pœnitentiæ exercitatione, in sensuum mortificatione, suique ipsius odio consistit, apud nos extinctus est, & suffocatus! Nonne enim verum est, sæculi hujus spiritum esse mollitiei, inordinatam voluptatum, & commoditatum suarum perquisitionem, quemadmodum olim Idolorum cultores in Calvario Veneris simulacrum, alterumque Adonidis statuerunt ad Passionis J. C. memoriam delendam? Ita quotidie in cordibus nostris infamem voluptatem, profanum amorem attollimus &c. *Idem.*

Crux S. Andreæ judicii die apparebit, & quare?

Tunc parebit signum Filii hominis. Matth. 24. Crux quidem J. C. extremi judicii die apparebit; sed crux quoque Sancti Andreæ prodibit juxta Theologorum sententiam, qui probabiliter opinantur, Martyres in Judicium prodituros cum tormentorum suorum instrumentis. Quænam erit huic Apostolo gloria sese cum hac suæ fortitudinis nota conspiciendum præbere? Verum quodnam erit dedecus nostrum ad Crucis ejusdem conspectum, quæ actionum nostrarum futura est statera, & character, quo verus fidelis ab aliis erit dignoscendus? Crux ista impressa debet esse in frontibus nostris per hujus mysterii fidem; sed esse debet etiam in cordibus per dispositionem, qua parati esse debemus ad sustinendas Cruces, quas Deus nobis immittit, vel eas, quæ ad salutem nostram sunt necessariæ, veluti mortificationes, & pœnitentiæ; penetrare debet etiam in corpora nostra per jejunia, & alias austeritates, sine quibus nemo innocentiam tueri potest. Sed ubinam Crux hæc invenietur in corpore deliciis affluenti, & in mollitie innutrito? Hoccine est, quod Christianum esse vocatur? hoc promisisse Deo, nos ex vita nostra perpetuam nobis Crucem facturos, quemadmodum S. Augustinus ait: *Tota vita Christiani, si secundum Evangelium vivat, Crux est, & martyrium?* Vitam nostram intueamur, & ex eo statu, in quo impræsentiarum sumus, de illo judicium feramus, in quo magni illius Judicii die futuri sumus: Quid hac de re dicit S. Paulus? *Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitiis, & concupiscentiis. Ad Gal. 3.* Tunc parebit signum Filii hominis. Christianus illa die medius inter duos crucifixos, hinc quidem Salvatorem, inde vero S. Andream statuetur, Andream veluti actorem, & Jesum Christum veluti Judicem. Miseri, Discipulus inquiet, nonne vestrum erat aliquam vobis inferre vim, ut & Salvatoris vestri Crucem gestaretis, & meam imitaremini? Nonne Deum eumdem colebatis? Nonne gratiam eamdem, ac idem præmium sperabatis? Tunc Judex adjiciet: Ego crucem pro vobis passus sum; nonne vestrum erat aliquid pro me, & tanto sanguine, quem effudi pro vobis, pati? Ita est, Christiani. Crux Sancti Andreæ vos accusat non secus ac illa Redemptoris; & postquam Magno huic Apostolo pro cathedra fuit ad vos erudiendos; illi pro tribunali erit ad vos damnandos: *Excerptum ex Biroat, Sermone de S. Andrea.*

Quomodo S. Andreas S. Petrum ad Salvatorem adduxerit, cumque thesauri a se inventi participem fecerit.

Invenimus Messiam. Joann. 1. Ubi primum Andreas Dei Filium Præcursoris ope cognovit, festinus properavit ad Petrum fratrem suum, ut eumdem certiorem faceret: *Invenimus Messiam.* Cur his verbis usus est? quia, Sanctus Chrysostomus inquit, vere Messiam hunc conquirebant, eumque invenire peroptabant; ideoque tanta illis fuit origo lætitiæ illum invenisse. Sed hoc est magni cordis Andreæ argumentum, quandoquidem oblectatur in gaudii sui partem vocare fratrem, cum eo quod primus Messiam invenisset, maxime lætaretur. Nihili hoc facit bonum, nisi illud cum fratre partiatur, & *furtum depu'at sine consortibus possidere Christum*, D. Chry-

D. Chrysostomus inquit: Hoc appellari potest, Deum invenisse, hoc maximum est insignis pietatis argumentum, velle cum fratribus suis communibus fidei, gratiæque vinculis esse conjunctum. Ut verbo me expediam, neminem ex Patribus legimus, qui conatus non sit Andreæ zelum laudibus extollere, cui non satis fuit fratri natu minori dicere a se Messiam inventum fuisse, sed voluit etiam illum ad eumdem perducere: *& adduxit ad Jesum, Joann. 1.* atque hoc pacto ecce Petrum, illud Apostolorum caput, a fratre suo adductum, oblatumque Jesu Christo.

S. Andreæ exemplo paratos esse nos convenit ad ea quæcumque de nobis Divinæ Providentiæ placuerit.

Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum. Ps. 56. Omni tempore, omnibusque in occasionibus possumus nosmet offerre Deo, Sanctum Andream imitari; verum quippe Sacrificium in nobis est. Simus ergo parati ad ea sustinenda omnia, quæ Divina providentia præparat nobis: exerceamus præstantissimos virtutum omnium actus, ut interius ita affecti prævertamus beata illa momenta, quibus eidem Providentiæ illas a nobis exerceri placebit. Indesinenter cum Propheta, & Sancto Andrea dicamus: *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum.* Ipsi occurramus martyrio, ut Sanctus hic Apostolus, per invisibile martyrium, ac certi simus, per generalem hanc dispositionem patiendi quidquid in variis vitæ nostræ circumstantiis placuerit Deo, in oculis illius nos habituros meritum cujuscunque generis martyriorum, quia illa interiori submissione acceptavimus.

PARAGRAPHUS IV.

Loci, ac Sententiæ Sanctorum Patrum ad hoc argumentum pertinentes.

Omnem doctrinam suam Crucis disciplina roborat. S. Hieronymus.

Petro & si cedit ordine, præmio tamen non cedit, & labore. S. Chrysologus de S. Andrea.

Perfectum Christi Crucifixi Simulacrum. Idem ibid.

Discipulus inter omnes omnino primus. S. Gaudentius Serm. de S. Andrea.

Primitiarum fuit principium, qui antequam vocaretur, alios vocat ad Dominum. Hesichius Presbyter Oratione in S. Andream.

Sacra illa tuba Andreas primus Apostolorum fetus, prima Ecclesiæ Columna, ante Petrum Petra, fundamentum fundamenti, vocans antequam vocaretur, adducens antequam adduceretur. Idem ibidem.

Sacramentum salutis suæ Christi servus agnoscit, ligno redemptus ad vitam, ligno provectus ad coronam. Idem ibidem.

De toto corpore linguam sibi fecit. Petrus Damiani Serm. de S. Andrea.

Ecce Andreas inter ipsa novi tyrocinii rudimenta fructificat, & veritatis jam prædicator efficitur, cujus adhuc vix erat auditor. Idem ibidem.

Novus Discipulus factus, non est propria salute contentus, condiscipulos quærit, ad lucrandos alios fraternus se amor extendit, thesaurum reperit, gaudet aliis prodere, furtum reputat illum sine consortibus possidere. Idem ibidem.

Non moleste tulit Andreas, quod in fide primus, factus est ordine dignitatis secundus. Idem ibidem.

Andreas cum apud Jesum multa didicisset, non abscondit thesaurum, sed ad fratrem festinavit, accepta bona quam primum communicaturus. S. Chrysostomus homil. 18. in Joann.

Vocatus a Christo ad unius jussionis eloquium mari relicto, & retibus, secutus est Dominum. O magna Sancti viri fides! O obedientia omni veneratione colenda! Sanctus Laurentius Justinianus in Festum Sancti Andreæ.

Vide quantus erat amor Sancti hujus, qui sic mortem, mortem autem Crucis illi dulcissimam effecit. S. Bernardus Ser. 2. de S. Andrea.

Gaudium S. Andreæ quantum extiterit, amor ejus in Deum declaravit; cum ita horribilitatem vicerit mortis. Ibidem.

O bona Crux, &c. Ignis vibrans est, non lingua loquentis, aut si lingua est, ignea plane est: carbones sunt lingua ejus, & ignis, quem de excelso misit Christus in ossibus ejus. Idem ibidem.

Non modo patienter, sed & libenter, verum & ardenter ad tormenta sicut ad ornamenta, ad pœnas sicut ad delicias ibat. Idem.

Ut non solum pro eo, idest Christo, *sed cum eo mori videretur.* Idem.

Crucifixus Crucifixum prædicabat. Idem.

Patibulum morientis factum est Cathedra docentis. Sanctus Augustinus loquens de Christi Cruce.

Biduo vivens pendebat in Cruce pro Christi nomine, & docebat populum. Acta vitæ Martyrii Sancti Andreæ.

Caritas, quæ fervebat in corde, scintillas emittebat ex ore. Sanctus Bernardus in Sermone Sancti Andreæ.

PARAGRAPHUS V.

Quidquid ex Theologiæ penu depromi potest ad varias S. Andreæ actiones pertinebit.

Quid esset S. Andreas antequam convenirel

Sanctus Andreas antequam ad Apostolatum levocaretur, pauper erat piscator frater Sancti Petri, Socius Joannis, & Jacobi; rudis, rusticusque, sine bonis, sine litteris, ignarus, ac plenus tenebrarum; verumtamen non sine felici submissionis, ac docilitatis privilegio, nec non cum magno salutis suæ desiderio. Vix accidit auribus ejus rumor, a S. Joanne Baptista pœnitentiam prædicari, & magnam mortalium multitudinem ad illum audiendum in deserto prædicantem confluere, cum statim Sancta correptus fuit impatientia cognoscendi Messiam, quem Sanctus ille Præcursor prædicabat, de quo populi passim loquebantur, & quem properiem expectabant. Hæc felix erat animi dispositio, ut accederet ad Messiam. Ita illi beata sors contigit, ut primus omnium illum & cognosceret, & sequeretur. Hic primus vocatus fuit, deditque Sacro Apostolorum Collegio principium. *Primitiarum principium*, quo nomine quidam S. Pater eum nominat. Hic primus extitit fructus missionis J. C. S. Joseph, & S. Joannes Baptista primi fuerunt illius necessarii; sed Andreas primus fuit ejusdem triumphus & instrumentum, quo usus est, ut ad se alios pertraheret. Verbo, ipse est Salvatoris primogenitus; qui honor, ac privilegium magno huic Apostolo prorsus est singulare.

Filium Dei quem S. Joa. Baptista indigitante cognoverat, & quomodo primus fuerit Salvatoris discipulus.

Apostoli omnes vocati fuerunt ad Salvatoris crucem prædicandam; sed S. Andreas præ aliis melius est, hoc munere perfunctus.

Constat, Apostolos, primos illos Christianæ Religionis Institutores a Dei Filio electos, & vocatos, ut legem, mysteria ipsius prædicarent tanquam legatos suos, uti loquitur S. Paulus; constat inquam Apostolos primum hoc, præcipuumque mandatum accepisse, ut crucem prædicarent, ejusque virtutem universo Mundo annunciarent; quod Apostolus ipse testatus. *Nos prædicamus Christum, & hunc crucifixum; (1, ad Cor. 2.)* ita ut Crux, quæ hactenus fuerat Judæis quidem scandalum, Gentibus autem stultitia, eorum prædicationibus fieret omnibus venerabilis. Huc eorum tendit vocatio, & hoc nomen Apostolorum meriti sunt. Verum non minus constat S. Andream præ ceteris glorioso hoc in munere excelluisse, neque melius eodem fuisse perfunctum, quam cum ipse etiam cruci confixus fuit: de cruce enim prædicavit Jesum Christum crucifixum, vel si lubet, Jesu Christi legem majori cum auctoritate, ac persuadendi vi, majori cum fructu, atque utilitate.

Quid nos doceat Sanctus Andreas de Cruce, illam salutans, & summo amore complectens.

Si nosse vultis, quid nobis prædicet S. Andreas, cum oblatam sibi crucem observantia, honore, ac amore dignam fatemur, brevi dicam, quid hac de re ille nos doceat. Primum ait ille; Crux hæc Jesu Christi corpore fuit sanctificata: *Salve, crux, quæ in corpore Christi dedicata es*: Secundo ab adorabilibus Jesu Crucifixi membris decorem, atque præstantissimas hausit perfectiones: *O bona crux, quæ decorem, & pulcritudinem de membris Domini suscepisti.* Tertio præparata, atque præscripta fuit a Deo, ut gratiis, bonisque supernaturalibus repleret esurientia, ac sitientia Sanctorum suorum corda: *O Crux cupienti animo præparata.* Quarto quemadmodum Deus reconditæ sapientiæ consilio vitam nobis communicare voluit per Crucem, quod mortis instrumentum est, & facere, ut divinitas sua se humiliaret, & ad nos per crucem descenderet; vult etiam, nos per crucem ad Deum attolli, ac vitæ suæ participes fieri: *Ut per te me recipiat, qui per te me redemit.* Non equidem miror si omnibus hisce rationibus persuasus de his magis veritatibus S. Andreas, & sublimibus crucis cognitionibus repletus non solum in illius occursu minime turbetur, eamque fugiat, verum immo ita præ gaudio sui fiat impos, ut ignoret quibus verbis amoris sui sensus significet.

S. Andreas Crucem amando se verum J. C. discipulum ostendit.

S. Andreas, cujus memoriam colimus, vere secutus est J. C. quia passiones amavit, & summa cum alacritate vitam suam immolavit, ut Salvatori Mundi amoris sui documenta præberet. Quin istic immoremur ad examen revocantes persecutiones omnes, quas passus est ut sibi creditum munus exerceret, consideremus solum extrema illius verba, & modum, quo suum sensum aperuit, cum eminus crucem prospexit. O crux cupienti animo præparata, quam jam pridem summo studio dilexi, quam tanta cura quæsivi, & quæ tandem aliquando votis meis concessa fuisti, confidentiæ, & lætitiæ plenus ad te festino. Ignita hæc verba mirum in modum exprimunt sensus S. Andreæ. Crux objectum est amoris mei; illam diligit, illam quærit. Exultat præ gaudio, ex quo votorum suorum summam assequitur; Impatiens cruci configi cupit; nihil discipulo gloriosius accidere posse illi videtur, quam moriendo Magistrum suum imitari; nihil illi videtur jucundius, nihil amabilius, nihil suis sollicitudinibus dignius Cruce. Hi sunt sensus illi, qui concipiuntur ab iis, quibus persuasum est de veritatibus a J. C. institutis. *Beati estis, cum maledixerint vobis, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me. Gaudete, & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis.*

Sacrificium nostrummet ipsorum, quod facere debemus Deo imitantes S. Andream qui quotidie offerebat se tanquam victimam, offerens agnum Dei, uti Sacerdos Domini.

Quemadmodum satis non fuit S. Andreæ dicere, se obtulisse quotidie Agnum Dei in Sacrificio; opus etiam est, ut nostrummet ipsorum Sacrificium addamus Sacrificio Corporis Jesu Christi.

Hoc essentiale munus est, ad quod Christiana Religio nos obligat, & audeo affirmare, hoc si desit, Sacrificium, quod S. Petrus asserit proprium esse Christianorum omnium, nequaquam habere secundum Deum perfectionem omnem, quam debet habere. De fide enim est, quamvis Sacrificium humanitatis Christi Jesu, per se infinitam habuerit virtutem ad nos fructificandos, Deoque Patri reconciliandos: Deum nihilominus peculiari Divinæ suæ Providentiæ consilio, illud acceptasse, ut reipsa reconciliationis, & Sanctificationis gratiam largiretur, quia prævidit Sacrificium hoc cum nostra cooperatione esse debere conjunctum. De fide est, licet nihil

ex